

El dret a decidir i Crimea

La celebració d'un referèndum a Crimea per decidir si segueix formant part d'Ucraïna o passa a ser russa ha generat tota mena de comparatives, més o menys interessades, amb el cas català i altres reivindicacions sobiranistes. Diguem-ho des del principi: no hi ha paral·lelismes. De tota manera, ens ofereix una excel·lent oportunitat per seguir presentant, definint i promovent el dret a decidir, que té poc a veure amb el que està passant ara mateix a Crimea.

El dret a decidir és un principi polític –que protagonitza les reivindicacions sobiranistes en el cas de Catalunya– que planteja la necessitat que tota mena de disputes polítiques siguin resoltes democràticament, també les que fan referència a la definició de fronteres. Es fonamenta en l'existència de comunitats democràtiques ja existents (*demos*) i reclama la seva potestat democràtica per decidir constituir-se en estats si la seva viabilitat com a tals és possible. No és estrany, per tant, que aquest tipus de voluntats aparegui sobretot on hi ha *demos* que es consideren a si mateixos nacions. Per embarcar-se en el repte de configurar un nou estat i passar a formar part de l'esfera internacional com un actor més (amb totes les interconnexions i interdependències pròpies del segle XXI però, alhora, amb plena responsabilitat), és necessari disposar d'una autoconsciència col·lectiva molt desenvolupada, i només és capaç de generar-la una identitat nacional.

El dret a decidir pot connectar fàcilment amb una visió cosmopolita de la política, encara que no formi part del seu marc conceptual habitual. És cosmopolita concebre els estats (fins i tot les nacions) en un segon pla davant els individus. Però no perquè no tinguin importància, com en el cosmopolitisme tradicional, sinó perquè la seva (gran) importància és relativa al que els ciutadans vulguin considerar. No hi ha res immutable. La voluntat democràtica no pot subjugar-se a una definició constitucionalitzada que no la tingui en compte. Les fronteres estan al servei dels ciutadans i no els ciutadans al servei de les fronteres. L'independentisme basat en el dret a decidir es planteja com una via, entre d'altres, per contribuir a la resolució de conflictes polítics en un marc en què les fronteres són mutables, si així ho de-

JAUME LÓPEZ

PROFESSOR DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

cideixen els ciutadans, que assumeixen amb això totes les conseqüències. No hi ha visió més cosmopolita que la que descansa en una idea flexible de la comunitat internacional i que, per principi, està oberta a totes les possibilitats que no contravin un marc democràtic. El Tribunal Internacional de Justícia va

definir en el seu dictamen sobre la independència de Kosovo el que això significa: decisió democràtica, pacífica i com a últim recurs davant la impossibilitat d'arribar a acords amb el govern de l'estat.

Què té a veure tot això amb Crimea? Poca, més aviat, res. El referèndum de Crimea es realitza en una situació de violència (pressió bèl·lica) més o menys encoberta, sense deliberació pública ni mínimes garanties democràtiques. No hi ha hagut cap intent previ de procés negociador de ca-

ra a acomodar qualsevol nova aspiració del govern crimeà. A Crimea s'està apel·lant a l'origen ètnic d'una part de la població per legitimar una decisió, cosa que trenca amb l'esperit cívic del dret a decidir, en què no es planteja cap tipus de distinció entre els ciutadans d'un mateix *demos*, els quals, junts i en pla d'igualtat, han de decidir el seu futur polític. Des d'aquesta perspectiva, tampoc té sentit parlar de població original o autòctona. Ni és rellevant si va ser regalada o no per l'URSS fa cinquanta anys, si va ser russa abans que ucraïnesa o, fins i tot, tàtara. Tot això no afecta la legitimitat de la voluntat dels crimeans si es donessin les condicions necessàries. Però aquest no és el cas. Ni possiblement ho serà en el futur a causa de la ingerència de Rússia. La seva intervenció situa el problema en l'àmbit del principi d'integritat territorial, que, com el Tribunal de l'Haia assenyala en el dictamen ja citat, només els estats poden conculcar (Rússia, en aquest cas), però no una comunitat que decideix separar-se.

La il·legitimitat del referèndum de Crimea no té res a veure, doncs, amb la legalitat constitucional, com s'ha afanyat a assenyalar interessadament el govern espanyol. Les raons de la comunitat internacional per estar en contra d'aquest procés no tenen res a veure amb el procés català. Són tantes les diferències, que confondre les dues qüestions només pot ser un intent més dels que neguen el dret a decidir dels catalans. Com va dir el president Mas: "Entre Crimea i Catalunya hi ha la mateixa distància que entre Espanya i el Regne Unit".

No hi ha hagut cap intent previ de negociació de cara a acomodar qualsevol nova aspiració del govern crimeà

Les raons de la comunitat internacional per estar en contra del procés seguit a Crimea no tenen res a veure amb el procés català

LAMARTARILE

El gran robatori i la piràmide perversa

❖ Segons llegíem ahir en aquest mateix diari, la lluita de la Hisenda espanyola contra el frau fiscal és, bàsicament, un fracàs. Més del setanta per cent dels diners defraudats no s'arriben a cobrar, i no cal dir que això va estretament lligat amb l'altra notícia alegre del dia: que l'Agència Tributària, segons informes del Tribunal de Comptes, va variant d'exercici en exercici els seus criteris avaluadors, per tal de dissimular els seus magres resultats en matèria de fiscalització. Tampoc ens hauria d'estranyar gaire, en un país (Espanya) que ja s'ha polit més de dos-cents mil milions d'euros en el rescat del seu sistema financer, que té un govern que ha decretat una amnistia fiscal per als grans defraudadors amb fortunes dipositades en paradisos fiscals, que es mou ja habitualment en xifres de cinc milions d'aturats, que no compta per a res (o molt

poc) en l'àmbit de la R+D+I, i que que ha vist com la seva economia submergida, segons un informe recent del sindicat de tècnics d'Hisenda, s'ha incrementat en més de seixanta mil milions d'euros des de l'any 2008 (és a dir, quan va començar la crisi) cap aquí. Això, com ja vam comentar en aquesta columna fa unes setmanes, vol dir que a Espanya hi ha dos-cents cinquanta-tres mil milions d'euros *negres*, cosa que equival al 24,6% del PIB. És a dir, que una quarta part del caixa-cobri que es belluga dins el Regne d'Espanya ho fa d'amagatotis, amb nocturnitat i voluntat de no ser descobert. I, pel que es veu, els que remenen aquests diners aconseguen que aquesta voluntat s'acompleixi.

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRITOR

La pressió sobre els que no podem ni volem escapar d'Hisenda és cada cop més bèstia

❖ Tot plegat desemboca en una conseqüència òbvia, i és que la pressió fiscal sobre aquells (cada vegada menys, pel que es veu) que no podem ni volem escapar a la mirada escrutadora d'Hisenda sigui cada vegada més bèstia. Autònoms, funcionaris i altres herbes que no tenim manera

(ni la volem) de fer cobraments de sotamà hem hagut d'anar veient com la nostra franja contributiva s'elevava espectacularment, i no són pocs els que han hagut de demanar crèdits al banc (en cas que els hi concedissin) per pagar uns impostos clarament abusius, i que ara van de bòlit per retornar el préstec més els interessos, mentre procuren anar pagant totes les taxes que els van caient mensual-

ment o trimestralment, més l'afaitada que es prepara per a la declaració de renda del proper mes de juny.

❖ Dit d'una altra manera, el sistema financer espanyol i el que queda de l'estat del benestar ja no s'aguanta en la piràmide clàssica, sinó en una piràmide perversa: a la cúspide, estreta i erosionada, hi són els que per força han de sufragar tot allò que deixen de pagar tots aquells que s'amaguen a la base: una base enterrada i invisible fins i tot per a Hisenda. En altres paraules: el que queda de la classe mitjana paga la tristesa dels que necessiten viure d'algun subsidi (si és que el reben), més la festa d'aquells que han enfonsat el sistema però continuen traient-ne beneficis i privilegis. No cal ser economista per entendre que tot això és un gran robatori.